

Råd om hur du hindrar spridning av invasiva främmande arter i och från din trädgård

Uppdaterad 2026

Parkslide

Foto: Nils Carlsson

Har du smitare i din trädgård?

Trädgårdar utgör en stor spridningsrisk för invasiva främmande arter. Importerade, exotiska och spännande växter har lockat trädgårdsentusiaster i alla tider. Bland dem finns tyvärr en del arter som i sin nya miljö sprider sig kraftfullt på bekostnad av andra växter som konkurreras ut.

Som trädgårdsägare kan du hjälpa till att stoppa dessa invasiva främmande arter innan de tar sig vidare ut i naturen och orsakar kostbara skador bland annat på biologisk mångfald. Här är en kort information om vad du som har hand om en trädgård ska tänka på.

Hur stor risk utgör just din trädgård?

Vilka omgivningar har trädgården? Fröer och växtdelar sprider sig lätt via vattendrag. Ligger trädgården nära vatten bör du vara extra försiktig med var du placerar dina växter. Komposten och högar med trädgårdsavfall är också källor till spridning. Har du skogen inpå knuten är risken stor att invasiva främmande trädgårdsväxter även sprider sig dit. Kan det vara så att du har invasiva främmande växter på din tomt utan att du vet om det? Lär dig vilka de vanligaste invasiva växterna är och håll utkik efter dem. Ju tidigare upptäckt, desto lättare att bli av med dem.

Tänk på vad du tar hem

Var uppmärksam på vilka växter du köper hem. Fråga din växthandlare om råd eller läs mer på Naturvårdsverkets hemsida innan du planterar en okänd växt. Nedan finns några exempel på arter som finns med på EU:s förteckning över invasiva främmande arter och på nationell förteckning över invasiva främmande arter:

- **Jättebalsamin** (*Impatiens glandulifera*) finns med på EU:s förteckning. Har frökapslar som sprätter iväg frön.
- **Jätteloka** (*Heracleum mantegazzianum*) finns med på EU:s förteckning. Har växtsaft som kan ge brännskador på huden. Producerar tusentals frön.
- **Parkslide** (*Reynoutria japonica*) finns med på EU:s förteckning. Sprids med rot- eller stamfragment. Det kan räcka med ett ytterst litet fragment för att få en helt ny planta.
- **Gul skunkkalla** (*Lysichiton americanus*) finns med på EU:s förteckning. Sprids med frön och jordstam längs med vattendrag.
- **Vresros** (*Rosa rugosa*) finns med på nationell förteckning. Sprids både med rotfragment och frön i nypon.

- **Kanadensiskt gullris** (*Solidago canadensis*) finns med på nationell förteckning. Kan producera flera tusen frön per år som sprids med vinden.

Att tänka på vid bekämpning

I samband med att man bekämpar en invasiv främmande art finns en risk för spridning. Se till att få bort hela växten och framför allt de delar som förökar sig – frön och rotdeklar. För de flesta arter är det viktigt att genomföra bekämpningen innan de går i blom. Tänk på att vissa arters frön kan ligga kvar i jorden och börja gro. Det är därför viktigt att planera bekämpning under flera år för att bli av med ett bestånd.

Släng aldrig trädgårdsavfall (växter, kompost, jord, damm- eller akvarievatten) i naturen

Lägg dem inte på komposten

Rester av invasiva främmande växter bör inte komposteras. Risken är stor att frön eller andra växtdelar inte förmultnar och kan sprida växten vidare när man använder kompostjorden. Gällande exempelvis parkslide så kan minsta rot del ge upphov till en ny planta. Frön eller fröställningar av invasiva främmande växter ska inte heller läggas i komposten.

Naturvårdsverket avråder från att elda upp avfall innehållande invasiva främmande arter på sin egen tomt. Färskt växtavfall brinner dåligt och riskerar att fortfarande vara biologiskt aktivt efter ofullständig förbränning. Att vänta tills växtravfallet är så torrt att det lämpar sig för förbränning innebär en stor spridningsrisk under tiden. Fåglar och andra djur samt vinden kan sprida växtmaterial, frön och frukt.

Hör med din återvinningcentral om de tar emot invasiva främmande växter på ett säkert sätt t.ex. genom förbränning. Det är viktigt att avfallet inte sorteras som vanligt trädgårdsavfall. Försäkra dig om att du kan göra dig av med växtavfallet innan du börjar bekämpa invasiva växter.

Transportera i förslutna säckar

Ihopsamlade, förflyttning och transport av växtavfall är högriskaktiviteter vad gäller spridning av invasiva främmande växter. Särskilt stor risk är det om du fraktar det med öppen släpkärra. Tänk i så fall på att ha växterna i väl förslutna säckar så att de inte fröar av sig eller växtdelar ramlar av längs vägen.

Rapportera

Om du skulle upptäcka någon av de här arterna ute i naturen – rapportera det till Artportalen via www.invasivaarter.nu

Artspecifika råd

Foto: Ismo Pekkarinen, IBL

Blomsterlupin

Små plantbestånd kan man gräva upp. Vid större bestånd är det enklast med slätter. Växtmaterialet bör avlägsnas för att förhindra att växtplatsen blir för näringsrik. Bekämpningen av blomsterlupinen tar flera år och måste pågå tills samtliga grobara frön från markens fröreserv är borta.

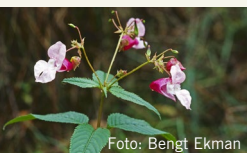

Foto: Bengt Ekman

Jättebalsamin

Förhindra att jättebalsamin sprids genom att slå den innan blomning och frösättning. Kom ihåg att ta bort fröställningarna från området eftersom fröna kan efter mogna. Återkom senare under växtsäsongen och även följande år för att ta bort växter som har grott från frön i marken.

Foto: Alf Linderheim, IBL

Jätteloka

Ta bort fröställningar kontinuerligt, under många år till dess att fröbanken i jorden är utarmad. Det är viktigt att se till att fröställningarna inte lämnas kvar i området. Andra metoder är rotkapning och uppgrävning som bör upprepas flera gånger per säsong. Det går också att kväva växten genom att täcka marken på våren. Hantera växtavfall och jord som kan innehålla frön så de inte sprids vidare. Använd skyddskläder och glasögon, då du kan få hudskador av växtsaften.

Foto: Nils Carlsson

Parkslide

Parkslide är mycket svår att bekämpa. Val av metod för att bekämpa är platsspecifik. Det är viktigt att ha en genomtänkt plan och strategi innan man börjar bekämpa parkslide. Läs mer om bekämpning av parkslide på Naturvårdsverkets webbplats.

Foto: David Knott

Gul skunkkalla

Bestånd av gul skunkkalla inklusive dess rotstammar bör grävas bort direkt, för att förhindra spridning. Inga bitar från rotstammen får lämnas kvar. Mindre rottrådar kan lämnas om de förblir i mörker. När de av ljus kan de ge upphov till nya plantor. Bekämpning kan göras under hela växtsäsongen, men bästa tiden är tidigt på sommaren när plantorna fortfarande är små.

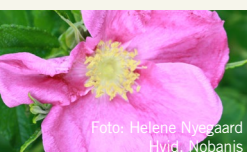

Foto: Helene Nyegaard
Hvid, Nobanis

Vresros

Mindre vresrosplantor kan man gräva upp, men större plantor ska klippas av vid basen med trädgårdssax eller röjsåg. Man lyckas sällan ta bort hela beståndet med en gång eftersom det bildas nya plantor från bitar av rötter som har blivit kvar i jorden.

Parkslide

Foto: Laurie Campbell, JBL

Läs mer om invasiva främmande växter på
www.naturvardsverket.se